

CSONGRÁDI UJSÁG

Előfizetési árak:
Egész évre 4 korona, fél évre 2 korona, negyed évre 1 korona.
Egyes szám ára 8 fillér.
Megjelenik minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő
RÉTI FERENC

Szerkesztőség:
II. kerület, Rózsa-utca 7. szám.
Kiadóhivatal:
Bozó és Justin könyvnyomdája Szentháromság-tér 2. szám.

II. évfolyam.

Csongrád, 1914. május 22.

21. szám.

Pünkösd.

Az isteni Üdvözítő megígérte apostolainak, hogy elküldi a vigasztaló Szentlelket. Az apostolok nyugodtan várták eljövételét. Krisztus mennybemenetele után tizedik napon az ígélet beteljesedett. Hirtelen zúgás támadt, mely erős szélként jött az égből és betöltte az egész házat, amelyben az apostolok együtt voltak és mindegyik fejére tüzes nyelvek alakja szállott. Ekkor mindnyájan beteltek Szentlélekkel.

Mily nagy változás lett! Az apostolok, kik eddig tudatlanok voltak, most bölcsőbbek lettek a világ első bölcséinél; akik eddig ingadoztak a hitben, most készek lettek vérüket ontani hitükért; akik félénkek voltak, bátran a világ elé léptek, hogy bizonyosságot tegyenek az egész világon a feltámadt Jézusról.

A pünkösdi ünnepek alkalmából mindenféle nyelvű, istenfélő emberek voltak Jeruzsálemben. A zajra nagy sokaság gyülekezett egybe és mindenki álmélkodva hallotta az apostolokat saját nyelvén szólani. Péter, az apostolok feje, volt az első, ki szót emelt a háznál megjelent nagy néptömeg előtt és oly lelkesedéssel hirdette a feltámadt Krisztust, hogy azonnal három ezren hódoltak a kereszt előtt. Midőn a született sántát Jézus nevében meggyógyította, oly eredménytelennel beszélt a néphez, hogy a hitek száma még azon napon öt ezerre emelkedett. Így keletkezett Krisztus híveinek első gyülekezete Jeruzsálemben.

A pünkösd tehát a keresztény világának születésnapja és az egész emberiségnek örömnempe, mert egy oly egyháznak alapja tétetett le e napon, mely 19 százados fennállása óta folyton áldást áraszt a világra.

„Elmenvén, tanítsatok minden nemzeteket“, így szól az Úr apostolaihoz. Ezek szétoszlottak a világ minden tája felé, hogy beültessék az emberek lelkébe a hit, remény és szeretet, a szabadság, egyenlőség és testvériség fonséges tanait. Küldetésüket jól betöltötték. A kicsiny mustár magból, melyet elhintettek, idők folyamán terebélyes fa nőtt. Akik azelőtt a naphoz, tűzhez, vízhez vagy szelekhez imádkoztak boldogságukért, kik az aranybálvány előtt porba hullottak, most az apostolok ígéinek hallatára a világ teremtetőjéhez, minden népek és nemzetek urához imádkoztak, ki meghallgatja a szegényt épen úgy, mint a gazdagot, ki a koldúsok jócselekedetét megáldja és a hatalmasok bűnét megbünteti, mert előtte az emberek cselekedeteik szerint jönnek igazságos ítélet alá.

Az apostolok ismeretlen tant hirdettek, melyet a pogány világ nem ismert. A pogány vallás nélkülözötte az erkölcsi erőt, szertartása botrányos volt, az ember is-

tenítéséig és az emberáldozatig aljasodott le. Domicián császár rendeleteiben magát istennek nevezte. Jufus Caesárnak Róma tanácsa oltárokat emelt. Jupiternek tiszteletére embereket áldoztak fel. Sextus Pompeius embereket dobott a tengerbe, hogy a tenger istenét Neptunt kiengesztelje. A gladiatori játékokon legfőbb erény volt megölni egymást. Bacchus és Venus ünnepein a legbotrányosabb dolgok történtek. A nő nem jött emberszámba és a soknejűség porba tiporta.

Elborzad a kebel, elszorul a szív, ha a Krisztus előtti pogány kor történetét olvassuk. Szörnyű állapotok voltak azok! De Istennek hála! a kereszténység, bár sok küzdelem árán, megsemmisítette a borzasztó állapotokat. Nagy Konstantin közkatonájával egyenlőnek tartotta magát Isten előtt és imádkozt az ég Urát, míg elődei háromszáz éven át Isten gyanánt imádtatták magukat. A szeretet tana győzött, szétrombolta az embert embertől elkülönítő válaszfalat, megtestesíté a szabadság, egyenlőség és testvériség fonséges eszméjét, e magasztos háromságot. Jézus tana lassanként meghódította a félvilágot. Ezen eszmének, e tannak diadalünnepét üli pünkösd napján a keresztény világ és ma háromszáz millió ajakról hangzik a szeretet Istenének dicsőítésére a hálaadó ének.

Üdvözlégy Pünkösd ünnepe! áldott légy Szentlélek! szállj le szíveinkbe! Erősítsd meg lelkünkben a hitet és a hazaszeretetet tüztét. Piros pünkösd napja! gyujtsd szíveinkben lángra az egymásiránti szeretetet.

D. P.

— **Az álközségekről.** Lapunk f. évi 15-ik számában „A községek fejlődésének akadályai“ cím alatt írtunk az uradalmi álközségekről mint olyanokról, melyek a valódi, ösközségek fejlődésének állandó akadályai. És kifejezést adtunk azon kívánságunknak, vajha a nevezett álközségek mielőbb megszüntetvén, az anyaközségekhez visszacsatoltatnának. Ebbeli fejtegetéseink visszhangjaként olvassuk dr. Kelemen Béla orsz. képviselőnek, a f. hóban megtartandó vármegyei gyűlés elé terjesztendő hasonszellemű indítványát. Mely így szól: „Mondja ki Csongrádvármegye törvényhatósági bizottsága, miszerint a vármegye területén lévő latifundiumok községi szervezeteit megszüntetendőknek tartja, és pedig olyképp, hogy: 1. Derekegyháza, Nagy-Mágoacs, Kiványás, Magyartés és Fábán-Sebestyén nagyközségek, illetve nagyközségi szervezettel bíró uradalmak egész határterületükkel Szentés rendezett tanácsú város területéhez csatoltassanak, és ezentúl mint ezen községi határ kiegészítő részei Szentés városhoz tartozzanak. 2. Sövényháza nagyközség, illetve nagyközségi szervezettel bíró ögróf Pallavicini hitbizományi uradalomhoz tartozó majorok a geographiai fekvőség szerint Csanytelek, Mindszent, Kistelek, Sándorfalva, Algyő és Tápé nagyközségek területéhez, mint ezen községek kiegészítő részei csatoltassanak. A vármegye ezen

új közigazgatási területi beosztásának keresztülvitele érdekében küldjön a törvényhatóság a megyei alispán úr elnökele alatt egy szűkebb körű bizottságot, mely az összes érdekeltek meghallgatása után részletes javaslatait a folyó év december havában tartandó közgyűlés elé terjeszse.“ Az indítványt teljesen magunkévá tesszük és szívből kívánjuk, hogy az sikerre vezessen. Jóllehet, nincs bizodalunk abban, hogy összetudjon tömörülni annyi független gondolkozású megyebizottsági tag, hogy az indítvány megszavaztatható lehessen. Mindenesetre helyesen tenné azonban az indítványozó képviselő: ha indítványát oda módosítaná, miszerint írjon fel a vármegye és hasonfelirat menesztésére szólítsa fel az ország összes vármegyét, miszerint a községi törvény vonatkozó szakaszai megfelelőleg módosítsanak, a kérdéses álközségek megszüntetése és az anyaközségekbe leendő beolvasztása érdekében. Mert a ma fenálló törvényes rendelkezésekkel szemben, a törvény módosításáig nem lehet az indítványnak gyakorlati érvényt szerezni.

A villanyvilágítás újabb kombinációja.

Nagyvárad város polgármestere hivatalos hirdetményt közölt a községi előjárósággal, amely az ottani színház világítására szolgáló külön villanyvilágítási telep, eladásáról rendelkezik.

Az eladásra szánt ingó géprészek beszerzési ára 34.117 koronát tesz ki, s két teljesen azonos három fázisu váltó áram generatorból s ezekkel szíjhajtással kapcsolt két teljesen azonos vertikális compound condensációs gőzgépből áll, a hozzá tartozó kapcsoló táblával és gépházi vezetékek rendszerrel.

Egy-egy gépesoport egyidejűleg körülbelül 900 drb 16 gyertyás izzólámpa üzemben tartására alkalmas.

A dynamok 3000 Volt feszültség mellett 8 Ampere áramerősséget adnak. A gőzgépek 64 indicált lóerejűek.

Az egész berendezés csak 3 szini évadon át volt használva, teljesen kifogástalan jókarban van. Erről szól a hivatalos értesítés.

Ha figyelembe vesszük, hogy az eddigi tapasztalatok szerint a közvilágítás, a magánosok igényelte világítással véve kombinációba, csak ott fizette ki magát legjobban, ahol a község maga kezelte azt, még a mi nyomasztó pénzügyi viszonyaink ismeretében is, feltétlen megfontolást érdemel ezen alkalom, s csak feltétlenül helyeselni tudjuk, hogy a községi előjáróság részéről ezen kérdés nemcsak tanulmány tárgyává tétetik, de sőt kerestetik a mód a kivített illetőleg, egyrészt akként, hogy a község maga vegye meg a berendezést, s amennyiben ez nem sikerülne, valamelyik helybeli pénzintézet vállalkoznék a nagyváradai berendezés megvételével a közvilágítás annyiszor ohajtott kérdésének ily úton leendő megvalósítására.

Az eddigi előtanulmányok szerint kétségtelen, hogy ha akár a Siemens és Halske, akár a Hazai villamossági részvénytársaság valósítaná meg a magán világítással kapcsolatos közvilágítást, a községben felállítandó 350 drb 16 gyertyafényű izzólámpa, lámpánként 20 korona s így 7000 koronába kerülne évenként. A magán fogyasztók pedig vagy az áram mérő óra eredménye, vagy pedig egyezés alapján fizetnék a világítást.

Valamivel kevesebb lenne — természetes dolog — ha a nagyváradai berendezés megvételével, a világítás valamelyik helybeli pénzintézet által

eszközöltetnek, úgy a köz-, mint a magán világitás költsége.

Leghelyesebb volna azonban, ha a község aránylag ily csekély befektetési költség mellett, önköltségi áron szolgáltatná a magánosok világitását, s így feltétlenül állást kell emellett foglalnunk, hogy a községi előljáróság műszaki közeg alkalmazása mellett, tekintse meg a helyszínen a Nagyvárad város eladásra kerülő villanyvilágítási berendezéseit, s tegyen oly időben javaslatot a képviselő testülethez, hogy a berendezés az árverési határidő alatt megvettessék, s illetve a megvétel elhatároztassék.

A Csongrád városi takarékpénztár mélyen tisztelt elnöke s igazgatósága, midőn e kérdés vele közöltetett, a lehető legnagyobb előzékenységgel s igazi érdeklődő ügybuzgalommal jelentette ki készségét arra nézve, hogy azon esetre, ha a község nem mutatkoznék hajlandónak a villanyvilágítás kérdésének, a nagyvárad eladásra kerülő berendezés megvétele folytán megvalósítását illetőleg, hajlandó a berendezés megvételére, s e célból a maga megbízottját, a községi kiküldöttel együtt fogja a helyszínre kiküldeni. Bármely irányban valósíttassék meg ezen villanyvilágítási ügy, mi a kellő elismeréssel adózunk úgy a községi előljáróság, valamint a takarékpénztár törekvésével szemben.

Gazdasszony képzés.

I.

A külföldön, de különösen Angolhonban, a nagy nemzetgazdasági harcok között mintegy a jövőre való belső berendezkedés alapjául a nevelésnek egyik eddig kevésbé mozgott irányja, az életre való nevelés kezd tért hódítani.

Csak természetes is, hogy az életfentartásért, nemzetiségért, anyagi függetlenségért, belső meg erősödésért a haladással harcot vivő nemzetek közül az fog nagyobb életerőhöz jutni, melyik gazdasági berendezkedésének alapja szilárdabb, melyik tagjainak tudására épít s nemzettagjainak műveltségére súlyt helyez.

Akár agrár, akár merkantilista elveket valljunk, egy bizonyos, hogy csak úgy lesz közgazdasági életünk tartós, ha az ország háztartási viszonyainak az értelem, a tudás a vezetője. Csak öntudatos munkának lehet előre látható eredménye. Igazolt tehát az életre való nevelés irányának felülkerekedése.

Ámde amíg a fiúk nevelésében ez az elv a legnagyobb mértékben a szakiskolák révén érvényesül, addig a leányok nevelésénél ezen a téren legálább mi még vajmi keveset tudunk megvalósítani.

Leánynevelő intézetünk leginkább a tudományos pályára nevelne, még azok is, melyek egyébként népoktatási intézetek lehetnének.

A tanító- és óvónőképzők kenyérkeresetre készítik elő a nőt s ugyanezt szolgálják a különböző kereskedelmi, posta és távirtdai, vasúti, gépirónói stb. tanfolyanok is.

A felsőbb leányiskola úri nevelő intézet, s szelleme és tantervéhez mérten csak oktat és nevel.

Igaz ugyan, hogy a polgári leányiskola sem szakiskola, hanem általános műveltségre törekszik, azonban ide-oda tartozandóságánál fogva nem szolgál egységes élt.

A zárdai nevelés középkori. Akkor sem szolgálta a célt, ma pedig már épen szükségtelen s az emberiség haladáán közvetve többet ront mint javít.

Látható tehát, hogy ezen tanintézetek csak a nevelés és a tudományos irányzat szolgálatában állanak. A mindennapi életre nem nevelnek s egyenesen a vagyonszűkebb és középosztály gyermekei részére szolgálnak, míg az őstermeléssel foglalkozó nép gyermekeinek, a magyar paraszt leányainak neveléséről s az életre való előkészítéséről egy sem gondoskodik.

Az évszázados járm alól felszabadított, a jobbágyság terhei alól feloldott s ma már a magyar nemzet gerincé képező s a magyar faj leghivatottabb fentartó elemének, a földműves osztály leánygyermekének praktikus neveléséről nincs gondoskodva.

Felülről építünk lefelé, pedig a nemzetgazdasági harcok egyik kiváló képviselőjének, Quesnay Ferenc francia orvosnak, tételét idézve: „a földművelés el lehetne a többi munkás is csak a földművelés termékeiből él.” A jövedelem azonban csak okszerű gazdálkodással fokozható, ahhoz pedig értelem kell, miről viszont nem tagadható, hogy az annak megszerzéséhez szükséges előfeltételekről gondoskodni állami feladat.

(Folyt. köv.)

Községi közgyűlés.

A f. évi május hó 16-án tartott községi közgyűlésnek két tárgya volt. Az egyik szólt a rendszerített községi harmadik számtiszti állásnak betöltéséről, a másik pedig a csongrádi r. kath. kántori javadalom megállapítása tárgyában megalkotandó bizottságnak kiküldetéséről.

A községi harmadik számtiszti állás betöltése iránt teendő választási intézkedések végett megkerestetik a járási főszolgabíró.

És így mielőbb be fog tölteni a községi kép-

viselő testület által megejtendő választás útján a nevezett községi hivatalos állás.

Nagyobb vitára nem lett volna szükség, de Sóhlya Gyula I. jegyző sehogysem akarta megszívlelni Réti Ferenc községi képviselőnek azon indítványát, melyszerint mondja ki a közgyűlés, hogy amennyiben a megválasztandó számtiszti megválasztásától számított két éven belül, a mértékhiitelesítő vizsgát le nem teszi, állását feltétlenül el fogja veszíteni.

A közönség érdekében tett ezen indítványt részünkről is igen helyesljük, mert csak emlékezzünk vissza a multra, éveken keresztül mértékhiitelesítő nélkül voltunk. Ami pedig a lakosságra nézve végzetlenül káros.

És ezen viszás állapotnak nem más az oka, minthogy a megválasztott számtiszt nem sokat törődik, rendszerint, a mértékhiitelesítő vizsga letételével. És rendszerint soha sem teszi le azt a záros határidő alatt, hanem elhúzza és halogatja.

Mindenesetre üdvös dolog lesz tehát, ha az illető számtiszt tudni fogja, miszerint a vizsga letétel neki oly komoly kötelessége, hogy amennyiben annak pontosan eleget nem tesz, ne számíton a képviselő testület által adandó haladéokra és vegye bizonyosra, hogy elveszíti állását.

Nagyon kár volt tehát elleneznie ezen indítványt a községi főjegyzőnek annál is inkább, mert hiszen a többség úgyis elfogadta azt, mert belátta, hogy a közönség érdekének védelmére szolgál.

Második fontos tárgya volt a közgyűlésnek dr. Uhlár István ker. esperes megkeresése folytán egy bizottságnak kiküldése, amely f. hó 30-án a nevezett esperes úr közbenjötté mellett, a r. kath. kántori javadalomnak megállapítása ügyében javaslatot fog szerkeszteni.

Régóta nyüglődő kérdés ez. Évek óta képezte panasz tárgyát a csongrádi r. kath. hívek részéről, hogy a kántor annyit szed éneklési díjakban, amennyit csak akar.

Végre Réti Ferenc néhány hónap előtt indítványt terjesztett a községi képviselő testület elé, miszerint írjon fel a közgyűlés a megyés püspökhöz, ezen ügy szabályozása végett.

Ezen indítvány folytán a megyés püspökhöz felirat menesztetett és most onnan a ker. esperes kiküldetett, miszerint a községi képviselő testület közbenjöttével tegyen javaslatot a kántori javadalom megállapítása iránt.

A közgyűlés a bizottság tagjává választotta Forgó Gergely bíró és Sóhlya Gyula főjegyzőn kívül dr. Nagy Sándor, Réti Ferenc, Szvoboda Ferenc, Kókai István, Márton András, Eder Já-

Valahol, valahol . . .

Valahol, valahol
Esküvőre mennek;
Boldogság, vigasság —
Vajjon kit esketnek?

Hét falu legénye
Legnyalkább, délcegebb,
Mátkája meg pénzes —
Nagy a vendégsereg . . .

S amerre megindul,
Amerre elhalad —
Útjában öröm kél,
Nyomában dal fakad!

Valahol, valahol
Temetésre mennek;
Kicsiny harang zúg, búg —
Vajjon kit temetnek?

Lezárt koporsóban
Halvány ifjú lányka,
Hervatag gyöngyvirág
Mind a két orcája . . .

S amerre elviszik,
Amerre elhalad —
Útjában bánat kél,
Nyomában köny fakad.

Rózsika.

Jókai, Petőfi, Arany.

A nagy triászról a harmadikat is elfödi immár a sir. Megtért az ősi földbe, amelynek hűségét, dicsőségét zengte a triász mindaddig, míg lantjuk hurjait a halál ketté nem pattantotta. Ők hárman Magyarország politikai és kulturális megújodásának hőszói voltak s századoknak kell elmulni, míg hatásuk alól a jövendő kor magát emancipálni fogja. Mert ilyen lángelme, mint e három férfú volt, nem született Magyarországon minden században, de a nyugati országokban sem, ahol a világra szóló nagy emberek pedig nagyobb számmal termettek. Ők megmutatták az utat, melyen Magyarország művelődésének haladnia kell s hogy új utakra léphessünk majdan, ahhoz új lángelmék kellene, akik azokat nekünk megmutassák.

Egész világ választja el egymástól Jókai, Arany és Petőfi egyéniségét. Csak egyben voltak egyikük: a haza forró szerelmében és a nagyságáért való munkában. Más és más, általuk először taposott úton járt mind a kettő, s a három út a halál küszöbén mégis egy állomáson: a halhatatlanság pályaudvarán futott össze. Most már nyugosznak ők, a nagy fiak duló csaták után és sirjuk felett egy nagyratörő nemzet soha nem szünő bámulatának és halájának glóriája lebeg.

Petőfi költészete, gyönyörű, irdatlan erdőség, melyben faóriások állanak buja pázsit közepette. Fantáziája erőteljesebb, mint a világ legtöbb nagy poétájé, a lelkét oly sok nagy gondolat foglalkoztatja, hogy úgy tűnik fel egyszer, mintha azokat megfelelő formába nem tudta volna önteni. Különösen látszik ez költői pályafutása

kezdetén, amikor a verseihez magyar nyelvet is kellett csinálnia. Amilyen idegenszerű nekünk a Bajza-féle erőltetett édeskés magyar műnyelvezet, csak olyan idegenszerű volt az hatvan esztendő előtt Petőfinak. S mialatt a 30-40-es évek sok kisebb-nagyobb hírnévre vergődött poétája kapva kapott az „érzemenyeken“, „ábrányokon“ és egyéb anyakon és ényeken, Petőfi leszállott a magyar nép zengzeties nyelvének mélységeibe és gyakran nem kis fáradtsággal kereste ki a gondolatai kifejezésére alkalmas szavakat. Egy poéta, aki a verseihez nyelvet csinál, amelyet az első hallomásra megért mindenki — igen nagy dolog ez.

Egyszerűen, mint az alföldi mezők pacsirtái, énekelt Petőfi a szerelemről. És szerelmes sokszor volt a lánglelkű ifjú és többször csalódott, mint nem. De ő hitt a szerelem idvességében s igaz voltában, tisztelője maradt a nőknek és a női becsületnek. A nők iránt való elfogultságot, a szerelemnek pessimista vagy cinikus felfogását hasztalan keressük nála, amely pedig oly nagy mértékben megvan az akkori francia költőknél és Heinénél, aki akkor már magasan ragyogó csillagzat volt a világirodalom égboltozatán.

Csodálatos, hogy a szerelmes, természetes, nyugodt lírai egyéniség mellett megtért a világ egyik legszilajabb politikusa, legvakmerőbb forradalmára. Izzó szeretete a szabadságnak és izzó gyűlölete a szolgaságnak, a régi rendnek és mindennek, ami nem szabad és világos. A forradalmi, a társadalom ferdeségei és bajai felett tépelődő Petőfit az Apostol című művéből ismerjük meg, amely művét — mely egyike a világirodalom legjelesebb alkotásainak — nem méltatták még kellően. Az olyan határtalan sza-

nos, Ötvös Antal, Fekete Márton és Dragon Károly községi képviselőket.

Részünkről egyelőre arra kérjük a bizottságot, hogy teljes erélyvel védje meg a kath. hívőknek érdekeit, mely abban áll: hogy a bucsuzatók díjai mérsékelten és félre nem magyarázhatólag legyenek a jövőben megállapítva.

HIREK.

Pünkösöd.

„Mi van ma, mi van ma, piros pünkösöd napja. Holnap lesz, holnap lesz a második napja.” Ezer meg ezer ártatlan gyermek ajkáról csendül ez az ének, hirdelve a Szentlélek eljövését, aki megtölti malasztal a hívők millióinak szívét. A természet egész pompájában ragyog. Fű kizöldült, fa kivirágzott, virágok illatától terhes a levegő. Madarak dala dicsőíti a Magasságbelit, kinek hatalma teremthet és dönthet ezer világokat. Igazi mély és vallásos áhitat ül meg a kereszténység lelkét, mert mindenkinek van kémi, könyörögni valója. Százazek ajkáról száll, száll az igaz fohász, a bensőségletes ima az Úr oltára előtt: alkalmas, jó időért könyörög a földes nép; mert jó időtől várja a mindennapi kenyeret. És ha a buzgó imádság fölszáll az Isten magas színe elé és meghallgatásra talál, áldást küld az Úr sokat szenvedett magyar népre.

— **Hivatalvizsgálat.** A napokban tartotta meg Berzevicy Gyula kir. kamarás anyakönyvi felügyelő a csongrádi anyakönyvi hivatalban a szokásos évi vizsgálatot. Ez alkalommal az anyakönyvi ügykezelésről teljes megelégedését nyilvánítva, jegyzőkönyvileg elismerését és köszönetét fejezte ki.

— **A Duna-Tisza csatorna** előmunkálatára vonatkozólag az ország közállapotairól szóló jelentés, mely a képviselőházhoz beterjesztett, az 1901-ben végzett talajfúrások és helyszínrajzoknak kataszteri térképlapokon kidolgozott tervei szerint a fővonal Kecskemét és Kiskunfélegyháza érintésével vezetne Budapestől Csongrádra, mivel Kecskemét és vidéke már nagyon magasan fekszik. Mivel pedig Kecskemét nagy forgalmi gócpont, azért 1902-ben egy Adacs—Kerekegyháza—Kecskemét—Kiskunfélegyháza irányában vezetendő egészen új vonal tervét készítették elő.

— **Eljegyzés.** Kókai Ferenc helybeli birtokos és vármegyei törvényhatósági bizottsági tag kedves és szép leányát Mariskát, a napokban jegyezte el Greskovics Pál földbirtokos fia István, gazdálkodó. Az eljegyzési ünnepen jelen volt vá-

badtsági vágy, az ideális felfogatásnak az égisz alá csapó tűzzel való vallása és hirdetése — csak katasztrófa elé vihetik a halandót. Ha Petőfi el nem vész a csatateren, bizonyosan egy osztrák börtönben vagy a vépadon fejezte be életét — mert megalkudni nem tudott és nem akart.

Nemesek mi magyarok, de a szocialisták is teljes joggal hirdetik őt magukénak.

Mint a széles medrében nyugodt méltósággal hömpölygő folyam, olyan az Arany János élete és költészete. Pedig de sok fájdalom, keserűségnek hajója hasított mély sebet e folyamra — mégis összecsaptak ismét a nyugalmas hullámok a sebek felett és folyt, folyt előre a nagy víz, áldást és életet kelve, amerre ment. Toldival kezdte és aki az igaz, egyszerű és nemes magyar költészet kedvelője, az ma is Toldi első énekét tartja legelső művének. De számos évtizeddel a Toldi után gyönyörű reneszánszban lett része az öregség felé haladó poétának, balladáit mind megannyi gyöngye a világirodalomnak. A forma és erő kiacélosodott munkái e balladák.

Arany János tipikus fia volt a nehéz, barna magyar földnek. Szenvedélyei őt soha el nem ragadták; nem kuszott fel az örömei Jákob latorjáján és nem zuhant soha a kétségbeesés örvényébe. Nyugalmas külső körülmények között igyekezett élni, csendes meleg otthonában érezte jól magát s inkább borongós volt mint vidám. Itt-ott, a szabadságharc leveretése után s amikor élete vége sok testi és lelki szenvedés gyötörte, szívetrázó panasz jajdult fel a hurján, de ez is inkább szomorúságával, mint szenvedélyességével ragadta meg az embert.

Neki is, mint Jókainak hosszú életet adott az Isten. Láttá, mint vesződik kábultságából a le-

rosunk közszeretben álló plébánosa Porubsky József is, aki gyönyörű beszédet intézett a fiatal jegyespárhoz. Jókivánataikkal mi is szívesen járulunk a fiatal jegyespár boldogságához.

— **Gazdák öröme.** Nem az osztályosjátékon ütötték meg a főnyereményt, az adójukból egy fillért sem engedtek el, mégis nagy az örömük: eső esett. Nagy áldás volt ez a kis eső, melyért oly régóta könyörögtek a népek. Most majd megindul a kukorica és a többi kapás növény is, megnyúlik a buza szalmája, mely ez ideig olyan kevésre haladt. Csak még a rettenetes Orbán ijesztgeti a gazdákat. Ha ez is fagy nélkül vonul el fölöttünk, valamelyes termésre van kilátás határunkban. Pedig ránk férme már a kifogástalan jó termés is.

— **Változás az elemi iskolai tanítókarban.** A Komjáthy Mór betegsége folytán szükségessé vált helyettes tanítói állásra megbízott Fekete Mária helyettes tanítónő a vallás- és közoktatási miniszter a szabadtéri állami tanítónőképző intézet gyakorlóiskolájához rendelte be szolgálatra helyette a k. tanfelügyelő a tanév végéig helyettesi minőségben Mátyás Katica tanítónőt bízta meg, ki ezen állását el is foglalta.

— **Csongrádi nőegylet.** A csongrádi nőegylet most ismét megalakult, egálább alakuló főlben van. Miután a volt nőegylet vagyonát a helybeli vöröskeresztesegylet javára átruházta, a jótékonyági cselekedeteket az egylet csak a befolyandó tagdíjakból teljesítheti. Az egyesület megalakításán különösen dr. Boér Antal járási főorvos buzgólkodik s reméljük, hogy önzetlen fáradozásának teljes sikere leend, mit szívből óhajtunk. Kívánatos, hogy az elnökség és a választmány olyképen alakíttassék meg, hogy abban a társadalmi osztályok képviselve legyenek s ne pedig úgy, mint értesültünk, hogy a tanítónők abból teljesen kizárassanak.

— **Esküvő.** Mészáros Ede takarékpénztári könyvelő f. hó 18-án vezette oltárhoz Forgó G. Pál földbirtokos kedves leányát, Mariskát.

— **Pénztárnok változás.** A m. kir. adóhivatalnál az új adótárnok, Gólián István, állását elfoglalta. Kabók Károly volt pénztárnok távozását alkalmából konstatálnunk kell, hogy az adóhivatali egyéni surlódásoktól eltekintve, melyek végtére is a hivatal belső ügyét képezték, egy tisztességes, köztisztelőben álló család hagyja el városunkat. Magát a pénztárnokot is előnyösen ismerte városunk közönsége.

— **Búcsú.** A múlt hét folyamán tartott orbáni búcsún, mint a rendőri statisztika jelenti, hét embert bicskával többé-kevésbé összeszúrtak. Ami fölött különben nem kell meggúdní,

vert nemzet s óriás eszmákat öltve halad a modern kultúra felé. De ő nem tudta magát jól beletalálni ebbe az új világba. Arany János idegennek érezte magát a gőz és villamosság korszakában, az aszfalt helyett többre becsülte a végtelen magyar róna porát és sarát, a kacér paloták helyett a kerttel övezett falusi házikót.

Jókai fiatal maradt élete végéig. Nagy lelke, amely telve volt tudással és érzéssel, felszívta az újat s a legutóbbi tíz-tizenöt év óta irt műveiben a modern élet kereteibe illeszkedett bele. Ezek a művek is éppen olyan gyöngyei az irodalomnak, mint a régiek voltak.

Ugyanaz a szerény, idealista, becsületes, álmódorú jellem maradt Jókai Mór, mint amikor nemes hevétől elragadtatva 48-ban a forradalmi párthoz csatlakozott. Hiit az emberekben, hazájának jövőjében s az Istenben. Hiit és neki volt igazza.

Nem hiába, hogy ő élt legtovább a triászban; a legtöbbet köztűtt ő dolgozta. Mint regény és drámaíró, költő, újságíró és politikai szónok szédületesen nagy és sokoldalú munkálkodást fejtett ki. Nem volt a napnak egy órája, melyet ébren töltve, fel ne használt volna. Hanem irt, szökölt és rózsákat ültetett. Isten áldása volt az életén.

Babérból s anyagiakból is neki jutott a legnagyobb rész, nemesek a munkából. De sem az egyik, sem a másik nem volt kellő megjutalmazása az ő világraszóló munkálkodásának. S ha a hálás nemzet milliókat rakott volna a lábához, ezzel sem róttá volna le a tartozását.

Jókai ezerszer többet adott hazájának, s polgártársainak, mint ezek neki.

Sírba dőlt a nagy triász, a hőroszok elmúltak.

Kádár László.

mert régen nyílt titok, hogy az Orbán napi búcsút óhajtván várják a homoki legények, hogy vagy nekik, vagy ők másnak üssönek lyukat a fején, már csak azért is, hogy egyébként meg ne sántuljon az ember. Egyik búcsútól a másikig összegyülemlt harag, elkeseredés, nézeteltérés, lányhistoria intéződik el ilyenkor, amely elintézés igen sokszor halállal végződött. Mint értesültünk, Porubsky József plébános átlátván, hogy a lelkek épülésére az Orbáni búcsú csakis káros hatással lehet, elhatározta, hogy a homokon többé búcsút nem tart. Az eljárás amily üdvös, épp oly dicséretes.

— **Elemi iskolai vizsgálatok.** A tanyai iskolákban a szorgalmi idő 8 hó, ezen okból s figyelemmel arra, hogy ott a szülők a tanulókat a mezei munkálatoknál segédkezésre használják s pásztorokul alkalmazzák, s e miatt a mulasztók száma napról-napra nő, a tanítótestület a vizsgálatok megtartását a gondnokságnak f. hó 27, 28, 30 és 31 s június hó 1 és 3 napjaira javasolta megállapítani A belterületi elemi iskolai vizsgálatok pedig: a hittani vizsgálat június hó 15—18 napjain, a közismereti tárgyaké pedig június hó 20—25-ig véleményeztettek megtartatni.

— **Megerősített alapszabály.** A belügyminiszter megerősítette a Csongrádi Műkedvelő és Daloskör felterjesztett alapszabályait. Elérkezett végre az idő, hogy alapszabályok keretén belül újult erővel álljanak munkába az egyesület tagjai s megértve egymást, válltve munkálkodjanak a közügy javára: Csongrád társas életének felvirágoztatására. Hiba lenne, ha a vezetők akkor, midőn az igazi cselekvés órája elérkezett, nem támogatnák az ügyet.

— **Gyűlés a megyén.** Csongrád vármegye f. hó 30-án tartja évi rendes közgyűlést, melyre mintegy 217 tárgy van kitűzve.

— **Halálozások.** A hét folyamán temették el nagy részvét mellett özv. Hubert Jánosné és Jelenfi Márton kereskedő segédet. Béke porukra.

— **Új plébános Mindszentén.** Mindszentén Keller Lajos elhalálozásával megüresedett plébánosi állásra, mint már megirtuk, Kádár Szilveszter sándorfalvi plébános neveztetett ki. Az új plébános mindszenteni állását f. hó 17-én foglalta el.

— **Szintársulatunk.** Palotay Antal szintársulata most Kiskunfélegyházán működik szép sikerrel, de a közönség nem valami nagy részvételével, ami épen nem csodálatos, mert Félegyházán mindig jobban pártolják a komédiás bódét, mint a hazai színművészetet. Ugy értesültünk, hogy a szintársulat augusztus havában rándul át hozzánk, amikor nálunk se számíthat valami nagy publikumra. Csongrádon a színházi időszakra legalkalmasabb volt mindig május utója és június hónap. Az intelligencia, gazdaközönség, iparosok még mind idehaza van s hű látogatója a színháznak. Ajánljuk eme körülményt a színgazgató úr b. figyelmébe.

— **Szemétdomb a piac-téren.** Vásár óta gyűjtögeti András bácsi városi első és utolsó piactisztogató szolgálta a szemetet s már olyan eredményt ért el, hogy a tejpiacra egybegyűlt szemétdomb szépen kimagaslik az akácfaik közül. Célzerű lenne, ha valamelyik hivatalbeli tanácsnok úr észállítatná onnan a nem épen díszes emelkedést.

— **Tűz.** F. hó 15-én a mámai rétben Nagyistók Pálnak egy boglya szalmája leégett. A kár 100 korona.

— **Lopás.** F. hó 17-én éjjel a tanyák között libát, pulykát nagyobb mennyiségben emeltek el ismeretlen tettesek. A nyomozás folyik.

— **Az emberiség** számára nincs áldásosabb állapot, mint az a biztos tudat, hogy van rá mód és hely, visszanyerni a friss, erős, egészséges testet és az ezzel járó jóérzés, lelki nyugalmat és rugalmasságot. A jóságos anyatermészet gondviselése sok gyógyforrást szórt el mindenfelé, a legtöbbet a szép Magyarországon, de valamennyi fürdőhely koronája az ezernyi áldást osztó világhírű Herkulesfürdő, elragadó szép, igazán paradicsomi vidékével és őserjú természetes meleg kénes és konyhasós (Jód, brom, lithium tartalmu) forrásaival. A csont és bőr, izmok és idegek, agyvelő és kiürítő szervek, szív, gyomor és belek, szóval a test bármely részének többé-kevésbé súlyos kórsága elenyészik Herkulesfürdőnek szinte varázsos hatására. Regényes hegyvölgyének ózondús levegőjében évente ezer és ezer ember örül az életnek és ha tekintetbe vesszük, hogy o hirneves fürdő a legszebb épületekkel és minden képzelhető modern kényelemmel díszeskedhetik, érthetőnek fogjuk találni, ha Herkulesfürdőt a legszebb és legkedveltebb fürdőnek elismerik.

— **A Tisza-köröszugi ármentesítő társulat** tegnap Csépan rendkívüli közgyűlést tartott, melynek lefolyásáról jövő számunkban fogunk részletesen megemlékezni.

— **Megdrágtult a hús.** Napról-napra szomorúan kell tapasztalunk, hogy városunkban a hús ára egyre emelkedik. Ma már a leveshús kilója 56 kr., sütni való hús 56 kr., gulyás 56 kr., csont nélküli marhahús 80 kr., tisztított vesepecsenye 1 frt 20 kr., bárányhús 60 kr., gyenge borjúhús 60 kr., növendék borjúhús 56 kr., a disznóhús 56 kr. Ennek okául felhozzák, hogy kevés a vágni való jószág, mert legelő hiányában nem tarthatnak jószágot a gazdák. Lehet benne valami, de egészen még sem úgy áll a dolog. Mint értesültünk, a mészárosok egymás között a hús elárúsítására vonatkozólag kartell kötöttek, s innen van a hús túlmagas ára. Ennek pedig könnyen megadhatják az árát, mert ha a szövetkezet mészárszéket állít fel, érzékeny csapást mérhet a mészárosokra, mint most ők teszik a közönséggel.

— **Pünkösdi majális.** Tánccal egybekötött pünkösdi majális lesz holnap este a városi népkertben, 1 korona belépti díj mellett, amely az előkészületekből ítélve, s tekintve, hogy máshol mulatság a pünkösdi ünnepekben nem lesz, jól sikerültnek ígérkezik.

— **Építkezés.** A város belterületén az építkezés terén szép haladás észlelhető. Egymásután épülnek az újabb stílusú cserépfedelesek házak. Egyike lesz a város legszebb épületeinek a Szivák-tér során épülő Csongrád és Vidéki Takarékpénztár emelt földszintes épülete, melybe a postahivatal is átköltözködik.

— **Járvány a szabadkai tanítónőképzőben.** A szabadkai tanítónőképzőben a sarlak járvány-szerűleg lépett fel, miért is az intézetet 3 hétre bezárták. Az intézet csongrádi növendékei szülői körbe hazaérkeztek. A városi orvosok, felügyelet szempontjából, tudomásul vehetik az esetet.

— **Tejhamisítás.** F. hó 20-án dr. Sörös Miklós a tejpiac vizsgálatot tartván, nagymennyiségű hamisított tejet talált, mit is a közeli árokba öntetett. Nagyon üdvös lenne, ha ez a vizsgálat többször megtartatnék, mert akkor nem mernek a szülék tejhamisításra adni fejüket. Már most jó lesz elvenni a kedvüket tőle.

— **Allategészségügy.** A legutóbbi hivatalos kimutatás szerint megyénk területén a következő állati ragadós betegségek fordultak elő: bőrféreg és takonykór Tömörkényen, sertésorbán Kisteleken, Sándorfalván, Fábiansbestyénen és Nagymágocon, sertésvész Csanyteleken és Sövényházán.

— **Takarmányeladás.** A csongrád-sövényházi ármentesítő társulat a tisztai gáton a hét folyamán árvereztette el a heretakarományt. Az árverezés, tekintve a nagyszámmal megjelenteket, igen élénk volt.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jóbarátok és ismerősök, kik felejtethetetlen halottunk, Jelenfi Márton temetésén megjelentek és részvételükkel fájdalmunkat enyhíteni szívesek voltak, fogadják ezúton is hálás köszönetünket.

Csongrád, 1904. május 21.

Jelenfi-család.

Köszönetnyilvánítás.

Azon számos megtisztelőknak, kik felejtethetetlen emlékü édes anyánk, öz. Hubert Jánosné temetése alkalmával megjelenésükkel fájdalmun-

kat enyhíteni kegyesek voltak, ezúton mondunk hálás köszönetet.

Csongrád, 1904. május 21.

Hubert-család.

Társzerkesztők:

BLÁZSIK MIHÁLY ÉS SÁGHY MIHÁLY.

Kiadók és laptulajdosok: **BOZÓ ÉS JUSTIN.**

Bozó és Jusin könyvnyomdája.

Sütőüzlet megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy helyben, a lélegyházi-úton, öz. Baghy Geróné házában, a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg berendezett

sütődét

nyitottam, hol kenyér- és kalácsütést naponként kétszer, reggel 7 és délelőtt 10 óraker végzek. Ezenkívül naponként készítek friss süteményt s azt kívánatra korán reggel házhoz szállítom.

Midőn ezen körülményre a n. é. közönség szives figyelmét felhívom, egyben biztosítom, hogy üzletem tisztaságára és süteményeim jóságára felelősen legfőbb törekvésem leend.

A n. é. közönség pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

Dányi János
sütőmester.

**BRÁZAY FÉLE
SÖSBORSZESZ**

NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZMÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLEKELVE VAN!

Értesítés.

Van szerencsém a t. közönség szives tudomására hozni, miszerint üzletem kibővítése és előnyös bevételeim folytán azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy

15 és 18 forintért

elegáns nyári ruhákat, divatos és tartós szövetből, mérték után készítek. Igen jutányos áráért készítek továbbá bármilyen kivitelű **férfiruhát**, a legpontosabb kiszolgálás mellett.

Midőn a t. közönség pártfogásáért esedezem, egyben kérem, hogy pontos kiszolgálásomról egy próbarendelés által meggyőződni sziveskedjék.

Győry Ferenc

férfiszabó.

Csongrád, Félegyházi-ut 39. sz.

Vizkúram

Kneip Sebestyén plébános betegségek gyógyításáról írt könyve. Egyetlen család sem nélkülözheti. Kapható a Csongrádi Ujság kiadóhivatalában.

Válogatott csongrádi borok:

Literenkint kimérve 28 kr.
Adó nélkül nagyban 18 kr.

Elsőrendű kőbányai sörök

(jégbe hűtve):

Nagy üvegenként (14 kr.
Üveg biztosíték (vagy csere) 6 kr.
Literenkint kimérve 24 kr.
25 literes hordónként 5 frt — kr.

Jég a délelőtti órákban:

Kilogrammonként 1 kr.
Métermázsánként 60 kr.

Valódi párlatok

(saját főzés):

1 L. valódi törkölypálinka 1 frt — kr.
1 L. val. borseprűpálinka 1 frt — kr.
1 L. valódi szilvapálinka . 1 frt — kr.
1 L. valódi sárga barackpálinka 1 frt 60 kr.
stb.-féle égetett szeszes italok jutányos áron kaphatók, nagyban és kicsinyben

AUSLÄNDER JENŐ

pálinkafőző és finomító, bor- és sörkereskedőnél
Csongrád.

Legtökéletesebb ártalmatlan

arctisztító és szépítő szerek:

Kamilla-arc-crème egyedüli szer szeplő, májfoltok, pattanások, bőrküritések, bőrvörösség, bőratka (mitesser) és mindenemű bőrtisztatlanságok ellen. **Hatása bámulatos!** Ára 1 korona.

Kamilla-szappan kitűnő arc-símító szer. Ára 70 fillér.

Kamilla-hölgypor kitűnően tapad és az arcbőrnek üde és természetes színt ad. Kapható fehér, rózsaszín és (barnáknak) crème színben. Ára 1 korona.

Kamilla-szájvíz meggátolja a fogak romlását és elveszi a szájnak kellemetlen bűzét. Ára 1 korona.

Kamilla-hajszesz meggátolja a haj kihullását és erősíti a fejbőrt. Ára 1 korona.

Kapható egyedül a készítőnél

Balkányi Lajos a „Megváltó”-hoz címzett gyógyszer-tárában Csongrádon.

Valódi angol és francia illatszerek bármilyen illatban 1, 2, 3 és 5 korona.

Minden ujságban hirdett szer eredeti árban és minőségben kapható.

Eladó ház.

A néhai Szőke Illés-féle Rózsa-utca 8. szám alatti ház szabadkézből örökáron eladó. Értekezhetni lehet az örökösök bármelyikével.

Új gyümölcspezsgő- és szikviz-gyár.

Alulírott van szerencsém a n. é. közönség, kereskedők és vendéglősök b. tudomására hozni, hogy a **serházánál „HUNGÁRIA”** címen teljesen újonnan berendezett

gyümölcspezsgő- és szikviz-gyárat

nyitottam, ahol a legjobb minőségű gyümölcspezsgő (Careuse) és szikviz (szódavíz) igen jutányos áron kapható. — Vizszentelárúsitók engedményben részesülnek. Kérem a n. é. közönség becses pártfogását.

Nyilas János

„Hungária” gyümölcspezsgő- és szikvizgyáros Csongrádon.